

عنوان مقاله:

الگوی آب وهوایی کنونی در حوضه آبریز دریاچه ارومیه و مقایسه آن با شواهد آب وهوایی دیرین. نگرشی ویژه بر نقش عوامل انسانی در خشکیدن دریاچه ارومیه

محل انتشار:

دومین همایش منطقه ای تغییر اقلیم و گرمایش زمین (سال: 1393)

تعداد صفحات اصل مقاله: 7

نویسندگان:

مجید عباسی - استادیار گروه مهندسی نقشه برداری دانشگاه زنجان، عضو پژوهشکده تغییر اقلیم و گرمایش زمین دانشگاه تحصیلات تکمیلی علوم پایه زنجان

سعید مشهدی زاده ملکی - دانشجوی کارشناسی ارشد ژئودزی دانشگاه تبریز

مهناز رضائیان - استادیار گروه علوم زمین دانشگاه تحصیلات تکمیلی علوم پایه زنجان، عضو پژوهشکده تغییر اقلیم و گرمایش زمین دانشگاه تحصیلات تکمیلی علوم پایه

خلاصه مقاله:

بررسی های زمین شناسی انجام شده بر روی توالی رسوبات دریاچه ارومیه با ضخامت تقریبی 100 متر نشان میدهد که این دریاچه در پایان آخرین دوره یخبندان (حدود 12 هزار سال پیش) به کلی خشک بوده است. از طرف دیگر دریاچه وان نیز که در فاصله نزدیک در شمالغرب دریاچه ارومیه واقع است دارای شرایط مشابه بوده است. اندازه گیری های دقیق ماهواره های ارتفاع سنجیشان می دهد که ارتفاع سطح آب دریاچه ارومیه از سال 1995 تا کنون حدود 9 متر کاهش پیدا کرده است. این در حالی است که سطح دریاچه وان در همین دوره زمانی رفتار کاملاً پایداری نشان می دهد. به منظور تحلیل نقش اثرات طبیعی و انسانی در خشکیدن اخیر دریاچه ارومیه، در این تحقیق ابتدا نقش عوامل طبیعی که مهمترین آنها میزان بارش سالیانه در حوضه آبریز دریاچه است مورد مطالعه قرار گرفت. میانگین بارش سه شهر تبریز، ارومیه و سقز در سالهای 1995 تا 2010 نسبت به میانگین سالهای 1951 تا 2010، به طور متوسط 58 میلیمتر کاهش نشان میدهد. این در حالی است که در سری زمانی بارندگی سالیانه شهر وان - ترکیه میانگین بارش در بازه سالهای 1995 تا 2010 نسبت به میانگین سالهای 1973 تا 2010، سه میلی متر افزایش مشاهده می شود. در این مطالعه، تاثیر عوامل انسانی شامل کاهش ورود آب در اثر احداث سدها و برداشت آبهای زیرزمینی به عنوان عوامل کاهش سطح آب دریاچه معرفی شده است. بر اساس آمار وزارت نیرو تا سال 1388 در حوضه آبریز ارومیه تعداد 36 سد در حال بهره برداری وجود دارد. به غیر از سد زرینه رود و سد مهاباد که سال احداث آنها به اوایل دهه 50 شمسی بازمی گردد، میانگین حجم مخزنسدهای احداث شده تا سال 1374 (1995 میلادی) حدود 1 میلیون مترمکعب است. اما از این تاریخ، احداث سدهای با حجم مخزن- های زیاد آغاز شده است. افزایش حجم مخزن سدهای احداثی با منحنی ارتفاع سطح آب دریاچه ارومیه همبستگی منفی نشان می-دهد. از دیگر عوامل کاهش سطح آب، افزایش برداشت آب های زیرزمینی و تغییر الگوی مصرف آب از اواسط دهه 70 شمسی است.

کلمات کلیدی:

دریاچه ارومیه، دریاچه وان، بارش سالیانه، سد، آبهای زیرزمینی، شواهد آبوهوایی دیرین

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/385394>

